

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iohannis Scheffleri S. R. Eccl. Presbyteri Concilium
Tridentinum antè Tridentinum**

Angelus <Silesius>

Nissæ, 1675

Articulus Decimus Tertius. Imagines Christi & Sanctorum venerandas esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42264

Concilij Trid: antè Tridēt
figantem, morborum depul-
sionem, futurarum rerum præ-
scientiam: quæ quidem omnia
vel cineres Cypriani, modò fides
adsit, efficiunt: quemadmodum
norunt, qui hujus rei periculum
fecerunt, ac miraculum ad nos
usque transmiserunt, ejusdemq;
memoriam posteris quoque tra-
dituri sunt.

Articulus Decimus Tertius.
**Imagines Christi & Sancto-
rum venerandas esse.**

Verba Concilij.

*Firmissimè assero Imagines Chri-
sti, ac DEIPARÆ semper Virginis,
nec non aliorum Sanctorum, ha-
bendas & retinendas esse, atque ijs
debitum honorem, ac veneratio-
nem impertiendam.*

Articulus XIII.

*S*ancti Basilius Magn. contr Julian. Imperat. ut citatur in Synodo 2 Nicana act. 4. Historias imaginum illorum honoro, & palam adoro: hoc enim nobis à Sanctis Apostolis non est prohibitum, sed in omnibus Ecclesijs nostris eorum historias erigimus.

Idem lib: de Spiritu S. cap. 18.
Rex dicitur etiam Regis imago, & non duo Reges: neque enim imperium scinditur, neque gloria dividitur. Quemadmodum enim principatus & potestas una est, quæ nobis dominatur: sic etiam glorificatio à nobis una est, & non multæ, propterea quod imaginis honor ad exemplar ascendit.

Eusebius Casareensis histor. Eccles.

Concilij Trid. antè Trident.

cles. lib. 7. c. 18. Mulierem illam
sanguinis profluvio afflictatam,
quam Sanctorum Evangeliorum
testimonio à Servatore nostro
morbi remedium invenisse co-
gnovimus, ex Cæsarea Philippi
ortam esse, ac domum ejus in il-
la ostendi, & admirabilia quædã
Servatoris in eam beneficio mo-
nimenta, & quasi trophæa ad hoc
tempus durare memorant. Præ-
foribus enim domus illius, ancã
mulieris effigiem genibus flexis
& manibus instar supplicantis in
anteriori partem extensis suo
per editum lapidem collocatũ,
huic à regione, Viri erectam
imaginem ex eadẽ materia con-
flatam, vestitu ad talos demisso,
decenter ornatã, & manum mu-
lieri porrigentem; ad cujus pe-
des in

Articulus XIII.

des in ipsa basi peregrinā quan-
dam & inusitatā herbæ speciem
enasci; quam quidem, ubi ad
anei vestitūs fimbriam excreve-
rit, morbis cuiusq; generis me-
dicandi vim & facultatem habe-
te. Hanc statuam effigiem Jesu
exprimere dicunt: quam ad nos
stram usque ætatem manentem,
ipsi ad eam civitatem profecti o-
culis cernebamus. Nec planè
mirum, eos qui ex gentilibus pro-
gnati à Servatore dum inter ho-
mines vivebat, beneficijs affecti
fuerint, ista effecisse: cum &
nos Petri & Pauli Apostolorum
& Christi etiam ipsius imagines
in picturis, colorum varietate ex-
pressas, conservatâsque aspexe-
rimus.

De hac eadem Imagine scribit

P

Zozo-

Concilij Trid. antè Trident:

Zozomenus lib. 5. c. 21. Cùm certior factus esset (Julianus Apostata) Cæsareæ Philippi præclarâ esse Christi statuam, quam mulier quæ sanguinis profluvio laborabat, cùm esset morbo liberata, ibi collocaverat, eam deturbavit, suâque in ejus loco posuit. Quo facto ignis violentus de cœlo delapsus, statuam eam circiter pectus dissecuit, caputq; unâ cùm collo in terram dejecit, atque in faciem humi eâ in parte defixit, quæ fuerat à pectore divulsâ. Ex quo quidem tempore ad hodiernum diem ista, tanquam fulminis ictu ambusta manet. Id temporis Gentiles statuam Christi tantâ cum violentiâ trahebant, ut eam confringerent. At Christiani postea,
cùm

Articulus XIII.

cum eius fragmenta collegissent,
in Ecclesia posuerunt, ubi etiam
adhuc custoditur.

Atbanasius serm: 4. contr: Ari-
rian: In imagine regiâ species
regis & forma apparet, & in re-
ge imaginis species: sine enim
omni discrepantiâ vultus regis
in imagine expressus est, ut qui
videt imaginem, videat in eâ re-
gem: & vicissim, qui regem in-
tueatur, agnoscat illum ipsum e-
undem esse, qui in imagine re-
presentatur. Cæterùm quia in
ambobus nulla est dissimilitudo,
si quis post conspectam, imagi-
nem velit regem videre, huic ad
eum modum itâ imago jure lo-
queretur: Ego & Rex unum su-
mus: Ego enim in illo sum & il-
le in me, & quod in me animad-

Concilij Trid: antè Trident.

vertis, id quoque in eo animad-
vertis. & quod videris in illo, vi-
deris & in me. Qui igitur ado-
rat imaginē, in illā adorat ipsam
regem, quippè cū ipsa imago
nihil aliud sit, quàm Regis for-
ma ac species.

S. Damascenus lib: 4. Orthodox:
fid. c. 17. Quoniam nonnulli eo
nomine nos reprehendūt, quod
Salvatoris ac Dominæ nostræ re-
liquorūmq; Sanctorum ac Chri-
sti servorum imagines adoramus
atque honore afficimus, audiant
quod à principio D E U S homi-
nem ad suam imaginem fecerit.
Cujus igitur gratiā invicem ado-
ramus, nisi quatenus ad imagi-
nem D E I facti sumus. Nam ut
inquit Deifer & magnus in di-
vinis Basilii, imaginis honor ad

exem-

Articulus XIII.

exemplaris trāsferatur honorem,
Verùm quia non omnibus hoc
contingit, ut litteras norint, ac
lectioni operam impendant, id-
circò Patribus visum est, ut re-
fricandæ quam primùm memo-
riæ causâ hæc tanquam præclara
quædam trophæa in imaginibus
pingerentur. Siquidem persæ-
pè non venit, ut Domini passio-
nem animo minimè versantes,
conspectâ Christi crucifixi ima-
gine, in salutiferæ passionis me-
moriâ redeamus, ac prostrati,
non materiam, sed eum cujus i-
mago effingitur, adorem⁹: Quæ-
admodùm videlicet nec Evange-
lici codicis materiam, nec cru-
cis materiã adoramus, verùm id
quod per ea exprimitur. Quod
etiam de DEI Matre sentiendum

Concilij Trid: antè Trident.

est. Etenim is honor, quem ei
adhibemus, ad eum qui carnem
ex ipsa assumpsit, refertur: iteq;
egregia sanctorum Virorum fa-
cinora, quæ nos ad animi magni-
tudinem & zelum virtutisq; co-
rum imitationem ac DEI glo-
riam extimulant. Nam uti dixi-
mus, honor ille, quo probos co-
servos afficimus, nostræ erga
communem Dominum benevo-
lentiæ argumentum est, atque i-
maginis honor ad exēplar tran-
sit. Est autem hæc traditio ex
carum numero, quæ Scripturæ
verbis minimè expressæ sunt.

*Helladius Casareensis in vit S.
Basilij antecessoris sui. Pius Vir
Dominae nostræ astabat imagini,
in qua etiam Mercurij celebris
Martyris figura descripta erat.*

Asta.

Articulus XIII.

Astabat autem supplicans, ut im-
pius Julianus Apostata tolleretur.
Ex qua quidem imagine didicit,
quid esset venturum. Vidit e-
nim Martyrem exiguum ad tem-
pus obscurum, non autem mul-
tò post hastam tenentem.

*S. Hieronymus Epist: 27. ad Eu-
stachium de Epitaphio Paula c 3.*
Hierosolymis cuncta loca tanto
ardore ac studio circumivit, ut
nisi ad reliqua festinaret, à pri-
mis non posset abduci, prostra-
tæque antè crucem, quasi pen-
dentem Dominum cerneret, a-
dorabat. Ingressa Sepulchrum,
resurrectionis osculabatur. lapi-
dem, quem ab ostio monumenti
amoverat Angelus. Et ipsum
corporis locum, in quo Domi-
nus jacuerat, quasi sitiens desi-
dera.

Concilij Trid: antè Trident:

deratas aquas, fideli ore lambebat.

Gregorius Mag: lib: 7. Epist: 54. ad Secundinum: Imagines quas tibi dirigendas per Dulcidium diaconū rogasti, misimus. Undè valdè nobis tua postulatio placuit, quia illum toto corde, totà intentione quæris, cujus imaginem præ oculis habere desideras. Abs te non facimus, si per visibilia invisibilia demonstramus. Sic homo qui alium ardentè videre desiderat, aut Sponsam amans videre conatur, si contigerit eam ad balneū aut ad Ecclesiam ire, statim per viam incedenti se præparat, ut de visione ejus hilaris recedat. Scio quidè quod Imaginem Salvatoris nostri nō ideò petis, ut quasi DEUM colas.

Articulus XIII.

colas, sed ob recordationem Filij
DEI in ejus amore recalescas,
cujus te imaginem videre desis-
deras. Et nos quidem non quas-
sante divinitatem, antè illam
prosternimur, sed illum adora-
mus, quem per imaginem auc-
natum aut passum, sed & in
Throno sedentem recordamur.
Et dum nobis ipsa pictura quasi
scriptura ad memoriam Filium
DEI reducit, animum nostrum
aut de resurrectione latificat, aut
de passione demulcet. Ideoque
diximus tibi sudareas duas, I-
maginem DEI Salvatoris, & san-
ctæ DEI genitricis MARIÆ, Bea-
torumque Apostolorum Petri &
Pauli continentes, per supradi-
ctum filium nostrum Diaconum,
& unam crucem, clavum etiam

Concilij Trid: antè Trident.

pro benedictione à sanctissimo corpore Petri Apostolorum Principis, ut per ipsum à maligno defensus permaneat, cujus signo te esse munitum credis.

Synodus Nicana secunda est. 7.

Fatemur unanimiter nos Ecclesiasticas traditiones, sive scripto, sive consuetudine valentes & decretas, retinere velle, quarum de numero est imaginum effiguratio, ut quæ historiæ Evangelicæ promissionis concinant, ad credulitatem veræ & non phantasticæ Incarnationis DEI, & ad utilitatem similitudinis, quam nobis exhibet, utiliter inventam. His sic se habentibus, regiam viam incedentes, & Sanctorum nostrorum & divinorum Patrum doctrinæ insistentes, & Catholice Ec-

Articulus XIII.

cae Ecclesiae, in qua Sanctus Spiritus inhabitat, traditionem observantes; definimus cum omni diligentia & cura, venerandas & sanctas Imagines ad modum & formam venerandae & vivificantis crucis & coloribus, tessellis, aut aliâ quavis materiâ comode paratas dedicandas, & in templis sanctis DEI collocandas, habendasque: tum in sacris vasis & vestibus, tum in parietibus & tabulis, in aedibus privatis, in viis publicis: maximè autem imaginem Domini & DEI Servatoris nostri JESU Christi: Deinde intemeratae nostrae Dominæ DEI paræ, venerandorum Angelorû, & omnium deinde Sanctorum Virorum. Quo scilicet per hanc imaginum pictarum inspe-

Concilij Trid: antè Trident:

tionem, omnes qui contēplan-
tur, ad prototyporū memoriam,
& recordationem & desiderium
veniant, illisque salutationem &
honorariam adorationem exhi-
beant, non secundū fidem nos-
stram, veram latriā, quæ solūm
naturæ Divinæ competit: sed
quemadmodū typo veneran-
dæ & vivificantis crucis & san-
ctis Evangelijs, & reliquis sacris
oblationibus suffitorum & lumina-
rium reverenter accedimus,
quemadmodū veterib9 piē in
consuetudinem hoc adductum
est. Imaginis enim honor in
prototypum resultat, & qui ado-
rat imaginem, in eā adorat quo-
que descriptum argumentum.
Sic enim Sanctorū Patrum no-
strorum obtinet disciplina, vel
traditio

Articulus XIII.

traditio Catholicæ Ecclesiæ, quæ
à finibus usque ad fines Evange-
lium suscepit.

*Et in fine actionis 4ta: Vene-
rãdas Imagines veneramur. Nos
veteri Ecclesiæ legislationi insi-
stamus. Nos statuta Patrum cõ-
servemus. Nos qui addunt aut
aufferunt aliquid de Ecclesia, a-
nathematizamus. Nos veneran-
das imagines salutam9. Nos qui
sic nolunt, anathemati subij-
cimus.*

Articulus Decimus Quartus.

Esse Indulgentias.

Verba Concilij.

*Indulgentiarum etiam potesta-
tem à Christo in Ecclesia relictam
fuis-*